

Verslag vergadering stuurgroep (SG) Regiovisie Groningen-Assen 2030 d.d. 20 februari 2004

Aanvang: 9.30 uur.

Plaats: raadszaal, stadhuis van Assen, Noordersingel 33 te Assen.

Aanwezig:¹ de heer M.A.E. Calon (provincie Groningen, voorzitter), de heer J.E. Bakker (gemeente Noordenveld), de heer H.J. Fellingier (gemeente Leek), de heer E. Fennema (gemeente Zuidhorn), de heer J.D. Frieling (gemeente Tynaarlo), de heer S.J. Haan (gemeente Bedum) [vervanger voor de heer W.H. Everts], de heer J.H. van der Laan (gemeente Noordenveld), de heer F. Liemburg (gemeente Haren) [vervanger voor de heer B.C. Hoekstra], de heer T.A. Musschenga (provincie Groningen), de heer G.J. Piek (gemeente Assen), mevrouw H.K. Pot (gemeente Ten Boer), mevrouw M. Salet (gemeente Hoogezand-Sappemeer), de K.F. Schuiling (gemeente Groningen), de heer W. Smink (gemeente Groningen), de heer S.B. Swierstra (provincie Drenthe), de heer Th. C. Verdegem (gemeente Assen) en de heer H.J. Zeevalking (gemeente Winsum).

Afwezig met kennisgeving: de heer W.H. Everts (gemeente Bedum) [zie vervanger], de heer B.C. Hoekstra (gemeente Haren) [zie vervanger] en de heer C.L.H.B. Verstegen (gemeente Slochteren).

Aanwezig ambtelijk:² de heer R. Bleijenberg (gemeente Winsum), de heer L. Bont (gemeente Assen), mevrouw S.W.T. Gerritsen (provincie Drenthe), de heer H.G. Havenga (financieel medewerker Regiovisie Groningen-Assen 2030), de heer A.M. Hoegen Dijkhof (gemeente Noordenveld), de heer R.J. Hoek (provincie Groningen), de heer G. Jager (gemeente Assen), de heer A.P. Klaassen (projectleider Kolibri OV-netwerk/BAG), de heer E.H. Koole (provincie Groningen), de heer W. Nauta (gemeente Assen), de heer R.C. van Paassen (projectsecretaris Regiovisie Groningen-Assen 2030/notulist), mevrouw A.H. Terpstra (communicatieadviseur Regiovisie Groningen-Assen 2030), de heer I. Wiersma (gemeente Groningen) en de heer J.B.R. Wijma (projectmanager Regiovisie Groningen-Assen 2030).

Agenda:

Nr	Onderwerp	Toelichting
1	Opening/mededelingen	
2	Verslag SG 27-10-2003	Ter vaststelling
3	Verslag DB 1-12-2003	Ter kennisneming
4	Uitgaande stukken ter kennisneming	Brief 21-1-2004 aan VROM, LNV, VenW en EZ
5	Concept begroting 2004 (incl. oplegnotitie)	
6	Nota reactie en commentaar ³	De nota is samengesteld op basis van reacties – op het Voorlopig Ontwerp ⁴ – van de deelnemende colleges, externe klankbordgroepen (rijk, Groene Coalitie en andere maatschappelijke groeperingen en waterschappen), aangrenzende gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden. Verder zijn opgenomen de resultaten van de publieksenquête die is gehouden onder inwoners van het Regiovisie-gebied. Tot slot is ook nog een aantal individuele reacties binnengekomen.
7	Concept convenant ⁵	Betreft een concept dat is besproken in het dagelijks bestuur; de wijzigingsvoorstellen zijn opgenomen in een aparte oplegnota. Ook is het concept convenant

¹ Eerstgenoemd de voorzitter, voorts aanwezigen genoemd in alfabetische volgorde van achternaam.

² Genoemd in alfabetische volgorde van achternaam.

³ Tekstversie 11 februari 2004.

⁴ Tekstversie 1 oktober 2003.

⁵ Tekstversie 18 december 2003.

	voorgelegd aan de provinciegriffiers, met het verzoek het te toetsen aan de uitgangspunten van het duale stelsel.
8 MIP ⁶ / Concept begroting 2005	<u>Aan de orde zijn de volgende stukken:</u> – Introductienotitie MIP; – Procesbesluit Kolibri/BAG (incl. bijlage investeringsprogramma Kolibri/BAG)⁷; – Beslispuntennotitie MIP; – Concept begroting 2005 (incl. oplegnotitie).
9 W.v.t.t.k./rondvraag	
10 Sluiting	

1 Opening/mededelingen

De heer Calon opent de vergadering, heet allen van harte welkom en dankt allereerst de gemeente Assen voor de gastvrijheid. De heer Calon geeft aan dat het – mede blijkens de reacties die tot hem zijn gekomen – in het algemeen gesproken zo lijkt dat de geagendeerde financiële paragraaf door velen nog als onvoldoende inzichtelijk wordt ervaren. De heer Calon stelt dan ook voor om indien de stuurgroep er vandaag niet uitkomt, nu al op voorhand de datum van 25 maart 2004 (waarop eigenlijk het dagelijks bestuur van de Regiovisie bijeen zou komen) te reserveren om als stuurgroep verder te vergaderen over dit onderwerp. In de periode daar naartoe ontstaat zodoende voor de Regiovisie-deelnemers extra gelegenheid om ook binnen de eigen organisaties en geledingen het draagvlak voor de besluitvorming te bestendigen, aldus de heer Calon. De stuurgroep stemt in met deze voorgestelde procedureafspraken.

2 Verslag SG 27-10-2003

Het verslag wordt zonder verdere op- en/of aanmerkingen – redactioneel dan wel naar aanleiding van het verslag – bij dezen goedgekeurd en vastgesteld.

3 Verslag DB 1-12-2003

Het verslag wordt zonder verder op- en/of aanmerkingen voor kennisgeving aangenomen.

4 Uitgaande stukken

De brief van het dagelijks bestuur gericht aan de geadresseerde ministeries wordt door de stuurgroep hierbij voor kennisgeving aangenomen.

5 Concept begroting 2004 (incl. oplegnotitie)

De heer Piek reageert als eerste: hij constateert dat er in de begroting uit wordt gegaan van vóóraf betalen; de heer Piek stelt echter dat er in zijn beleving eerder de afspraak is gemaakt dat er voor projecten de systematiek zal worden gehanteerd van de afrekening c.q. achterafbetaling. De heer Piek stelt dan ook voor om dit als zodanig aan te passen in de voorliggende begroting, en derhalve ook in de overige financiële stukken die staan geagendeerd. De heer Calon geeft aan dat er door het projectbureau is onderzocht wat de mogelijkheden zijn van de achterafbetaling, en stelt vast dat daaruit naar voren is gekomen dat er problemen aan kleven. De heer Calon verzoekt de heer Wijma om de bevindingen van het projectbureau uiteen te zetten en nader toe te lichten.

De heer Wijma: de problemen waar om te beginnen in praktische zin tegenaan wordt gelopen, is dat er bij de systematiek van de betaling achteraf grote fluctuaties in de jaarlijkse stortingen gaan ontstaan.

⁶ Meerjareninvesteringsprogramma.

⁷ Toelichtende presentatie ter vergadering door de projectleider Kolibri/BAG, de heer A.P. Klaassen.

Op de tweede plaats heeft het een complexe administratie tot gevolg. Overigens vindt de financiering wél vooraf plaats vanuit het Regiofonds, en kunnen de Regiovisie-deelnemers op basis van declaratie achteraf aanspraak maken op het fonds.

Verder is het zo dat is gebleken dat het financieel verantwoord is om de vastgestelde jaarlijkse storingen telkens het boekjaar erna pas te innen; anders gezegd: het fonds heeft vooralsnog voldoende reserve om de planuitvoer in gang te kunnen zetten, en zal pas in 2006 de storting voor 2005 betaald te hoeven worden. De heer Piek is desalniettemin van mening dat de afspraak was dat er eerst investeringen zouden worden gedefinieerd en gedaan, op grond waarvan de bijdragen zouden worden berekend; en dat er dus geen sprake zou zijn van het oppotten van vaste bijdragen in het fonds. Een tekort in het fonds ziet de heer Piek op de korte termijn niet ontstaan; het is zijn stelling dat met hoge prioriteit de projecten verder uitvoeringsgereed worden gemaakt alvorens nader te bekijken wat de bijdragen moeten gaan worden.

De heer Wijma stelt dat volgens de huidige planning het fonds vanaf 2006 al in de min zou schieten, en voegt daaraan toe dat – conform de convenantafspraken – de kassier van de Regiovisie, de provincie Groningen, niet rood mag komen te staan. Overigens is de heer Wijma het met de heer Piek eens om het uitvoeringsritme van de projecten, en derhalve de stroom van benodigde middelen, goed in de gaten te houden; daarvoor zou bij uitstek het monitorsysteem kunnen worden gebruikt, zo stelt de heer Wijma. De heer Piek stelt voor om nu uit te gaan van hetgeen is afgesproken, en volgend jaar het totaalbeeld nog eens tegen het licht te houden. De heer Piek voorspelt dat dan alsnog zal blijken dat realisatieplanningen zullen doorschuiven naar een later moment, en dat derhalve de uitputting van het fonds voor de korte termijn zal uitblijven. De heer Calon vraagt zich af of het correct is om juist nu de systematiek van het vooraf betalen om te zetten naar achteraf betalen, nu er concrete investeringsprogramma's op handen zijn en het risico van het verder oppotten allerm minst reëel is op basis van de voorliggende planningen. De heer Piek geeft aan dat wat betreft de betalingen achteraf het hem alleen gaat om het extra deel – dat bovenop komt op de minimumbijdrage. De heer Calon stelt vast dat het in dat geval waarschijnlijk minder problemen zal opleveren; maar hij blijft bij zijn standpunt dat met wijzigingen in de systematiek voorzichtig omgegaan moet worden, zeker waar het gaat om het uitleggen aan en instemming krijgen van raden en staten.

De heer Fennema geeft aan voorstander te zijn van de systematiek zoals die nu op papier staat, omdat er sprake moet zijn van onderscheid tussen enerzijds de maximale investeringskosten zoals die zijn opgenomen in de begroting en de meerjarenraming, en anderzijds de jaarlijks te beoordelen mogelijke bijstellingen erop, op grond waarvan de financiële consequenties tijdig inzichtelijk kunnen worden gemaakt. In dat laatste element voorziet het systeem, concludeert de heer Fennema. Hij vraagt zich dus af wat de meerwaarde is van het nu vooraf inbouwen van voorbehouden in de betalingssystematiek. Uitgaande hiervan kan vooralsnog het maximale inzicht worden geboden aan de raden en staten in de te verwachte uitgaven.

Mevrouw Salet concludeert dat de voorgestelde systematiek inderdaad afwijkt van eerdere afspraken, maar zij beaamt dat er tevens rekeninggehouden moet worden met de onderkende risico's. Mevrouw Salet kan zich desondanks goed voorstellen dat in elk geval het eerste jaar het systeem wordt gehanteerd zoals dat door de heer Piek naar voren is gebracht.

Mevrouw Pot voelt op zich voor de systematiek van de heer Piek, maar vraagt ook aandacht voor het genoemde argument dat de raden en staten voor de komende jaren een helder beeld voorgehouden moet worden. Mevrouw Pot vraagt zich af of dat beeld voldoende helder zal blijven bij betaling achteraf.

De heer Sminck hoopt dat dit alles vooral een theoretische discussie zal blijken, en dat de komende periode toch met name in het teken zal staan van daadwerkelijke investeringen.

De heer Piek reageert – in antwoord op de vraag van mevrouw Pot – dat met de systematiek van het voortschrijdend meerjareninvesteringsprogramma de raden en staten jaarlijks een maximaal en volledig beeld wordt voorgelegd als het gaat om de financiële consequenties.

De heer Swierstra geeft aan dat er een verkeerd signaal uitgaat richting met name de raden als er nu een pas op de plaats wordt gemaakt met het doortastend ramen van investeringsuitgaven; het geloof in het werkelijk realiseren van de plannen wordt daar op den duur mee ondermijnd. Bovendien moet voorkomen worden dat er bij het minste of geringste gelegenheid ontstaat tot het opnieuw aanzwengelen van discussies binnen raden en staten. De heer Swierstra pleit dan ook voor het uitdragen van een krachtig verhaal als het gaat om het de investeringsprogramma's, om daar voorts – bij wijze van adequate systeemafspraken – zaken als kasritmes op af te stemmen.

De heer Calon is in principe bereid mee te gaan in het voorstel van de heer Piek. De heer Calon stelt dan ook voor om vooralsnog van het voorstel uit te gaan, en een definitief besluit te nemen in de al geplande stuurgroepvergadering van 2 juli 2004. De heer Calon wijst toch nadrukkelijk op het gevaar van een afglijdend proces: een aantal deelnemers heeft de Regiovisie immers al meerjarig geraamd in de eigen begroting, en over de gehele linie kan – onder invloed van interne en externe factoren – een negatief investeringsklimaat ontstaan als de systematiek van financiering met onvoldoende gewicht, gebaseerd op een relatieve vrijblijvendheid, wordt neergezet.

De heer Piek constateert dat de bevindingen op zich niet zo heel ver uit elkaar liggen. Wat de heer Piek betreft gaat het goedbeschouwd om het beeld zoals dat idealiter aan de raden en staten voorgelegd zou moeten worden, namelijk dat er in de Regiovisie niet langer meer gedaan wordt aan het oppotten van geld, maar dat er ook daadwerkelijk tot realisatie wordt overgegaan.

De heer Calon stelt concluderend voor om een en ander uit te werken volgens het voorstel van de heer Piek, en daarover later besluitvorming te laten plaatsvinden in de stuurgroep, maar onderstreept nogmaals de gevaren en de risico's zoals tot nu toe ter tafel zijn gekomen.

Aan de orde is vraag of er nog andere punten van aandacht zijn naar aanleiding van de voorliggende begroting.

Mevrouw Salet waarschuwt – op grond van signalen die haar bereikten – voor het uitdijen van de aandachtsgebieden van de Regiovisie. In bijzonder vraagt zij aandacht voor het kritiekpunt over nut en noodzaak van het voorgenomen congres. Hoewel het vooralsnog om een vóórnemen tot een congres gaat, waarover op basis van een nadere uitwerking nog verdere besluitvorming zal moeten plaatsvinden, is mevrouw Salet van mening het signaal hier toch door te moeten geven aan de stuurgroep. De heer Calon: in beginsel is vastgesteld om een dergelijk congres wél te begroten, maar dat er pas een definitief besluit zal worden genomen op grond van een meer uitgewerkt voorstel. Het staat dan ook zeker nog niet vast dat er – voor het gehele gereserveerde bedrag – een congres georganiseerd zal worden.

Met in achtneming van de genoemde argumenten en voorbehouden, wordt de begroting verder – ongewijzigd – goedgekeurd en vastgesteld.

6 Nota reactie en commentaar⁸

De heer Calon spreekt allereerst zijn complimenten uit over het projectbureau, dat er in een betrekkelijk korte tijd in is geslaagd alle reacties en het commentaar erop te verwerken tot de voorliggende nota. De heer Calon vraagt hierbij de leden van de stuurgroep om reactie op de nota op hoofdlijnen.

De heer Smink geeft aan twee aanvullingen te hebben op de nota bij de weergave van de reactie van de gemeente Groningen (par. 2.3), die ook in de bewuste raadsvergadering aan de orde kwamen.

1. De behoefte is opgetekend om – op vergelijkbare wijze als door gemeente Assen is ingebracht – op regionaal niveau de voorzieningen eens te bekijken op het punt van waar overlap zit en waar ze elkaar versterken. Te denken valt aan culturele voorzieningen. Tot nu toe heeft een regionale benadering van dit punt onvoldoende aandacht gekregen.

⁸ Tekstversie 11 februari 2004.

2. Hoe is de verdeling van de sociale woningbouw geregeld op regionaal niveau? Het beeld is vooralsnog dat de aandacht hiervoor vooral ligt bij de twee grote steden en de grotere gemeentelijke kernen. De kern van de discussie is vast te stellen hoe gekomen kan worden tot een meer gelijkmatiger verdeling over de regio.

De heer Liemburg maakt bij par. 2.4, gemeente Haren, melding van het feit dat hetgeen staat vermeld over de verdere ontwikkeling van het Nesciopark, voor de gemeente een heikel punt zal blijven. Alternatieven zijn reeds onderzocht. Er lijkt in zijn algemeenheid geen draagvlak te bestaan voor plannen met betrekking tot meer bedrijventerreinen; een en ander staat bovendien op gespannen voet met de uitkomsten omtrent het landschapsonwikkelingsplan en zaken als natuur en milieu.

Mevrouw Salet kan zich om te beginnen uitstekend vinden in de veronderstelling dat het commentaar goed is verwerkt. Mevrouw Salet vraagt aandacht voor een van de rode draden door het stuk, namelijk het feit dat er in de regio op vrijwillige basis wordt samengewerkt, met als grondslag een behoorlijk zwaar investeringsprogramma. Mevrouw Salet verwacht dat dit aandachtspunt ongetwijfeld verder in de discussie nader aan de orde zal komen.

De heer Van der Laan vindt dat het in algemene zin gaat om een adequate reactie. De heer Van der Laan vraagt aandacht voor het feit dat in de formele reactie van de gemeente Noordenveld het element van het koppelen van investeringen aan (in)verdienmomenten wordt gememoreerd, maar dat hierop – al dan niet om zeer legitieme redenen – niet is ingegaan in de reactienota.

Mevrouw Pot is eveneens van mening dat het stuk adequaat van opzet is, en dat het op overzichtelijke wijze een dwarsdoorsnede geeft van de reacties. Mevrouw Pot stelt overigens vast dat de problematiek rond de N360 en een planstudie niet zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. Verder vraagt mevrouw Pot aandacht voor een adequate afstemming tussen de verschillende planontwikkelingen met betrekking tot stadsrandvisies.

De heer Frieling vraagt – nogmaals – aandacht voor de volgende punten.

1. De kosten voor landschappelijke inpassing van de nieuwbouwwijk Ter Borch.
2. Het station Tynaarlo: de gemeente ziet af van massale woningbouw in het dorp, maar blijft met enthousiasme opteren voor een halteplaats in Tynaarlo aan het spoor. De heer Frieling is in die zin ingenomen met de reactietekst in de nota, en hoopt dan ook dat die als zodanig door de stuurgroep zal worden vastgesteld.

De heer Zeevalking meldt dat – hoewel blijkens de nota de gemeente nog geen formele reactie heeft ingediend – de raad volmondig heeft ingestemd met het Voorlopig Ontwerp, inclusief de veronderstelde jaarlijkse minimumbijdrage. De raad is wel voornemens kritisch de meerjareninvesteringsprogramma's te beoordelen op het nut en de meerwaarde voor de gemeente. In die zin vindt de gemeente een deel van de plannen vooralsnog te vaag en te onduidelijk om er op voorhand op in te gaan.

De heer Verdegem benadrukt nog eens dat er vooral de afgelopen maanden een hele positieve slag is gemaakt met de Regiovisie en dat de onderwerpen – weer – nadrukkelijk op de politieke agenda staan. Het is nu zaak dat we deze aandacht met zijn allen vasthouden en de samenwerking hoog in het vaandel houden door elkaar te helpen daar waar mogelijk, aldus de heer Verdegem. Voorts pleit de heer Verdegem ervoor om inherente spanningen die de (ontwerp)opgaven op de korte termijn met zich meebrengen te ondervangen met de strategische inzet en benutting van het faseringsinstrument.

De heer Fennema geeft aan dat in de nota reactie en commentaar een goede weergave is gegeven van hetgeen binnen de gemeente(raad) aan de orde is gekomen over de Regiovisie. Desondanks mist de heer Fennema in het stuk aandacht voor de spoorinfrastructuur; een onderwerp waarover in de raad wel is gediscussieerd; de heer Fennema geeft aan hierop – inhoudelijk – verder terug te zullen komen bij agendapunt 8.

De heer Swierstra geeft aan dat de reactietekst van de provincie Drenthe in de nota niet de meest recente stand van zaken weergeeft, maar dat er – op ambtelijk niveau – wel al afspraken zijn gemaakt over de nadere redactie ervan. De heer Swierstra maakt van de gelegenheid gebruik om nog eens het belang van een goed communicatieproces – in de volle breedte – te onderstrepen.

De heer Calon vat samen: in zijn algemeenheid valt de conclusie te trekken dat de nota reactie en commentaar brede instemming geniet, hetgeen overigens strookt met de bevinding dat er in het algemeen een breed draagvlak is voor de Regiovisie (vergelijk in die zin bijvoorbeeld ook de uitkomsten van de publieksenquête). De heer Calon wil op dit moment graag enkele elementen eruit lichten:

- Allereerst aan de orde het punt ingebracht door de gemeente Groningen aangaande de regionale sturing op de verdeling van sociale woningbouw; de heer Calon geeft aan dat het een breder spectrum betreft, namelijk ook woonmilieus, kwaliteiten en faseringen. De heer Calon stelt vast dat dit onderwerp in nader overleg binnen Regiovisie-verband verder uitgewerkt zal moeten worden.
- Tweede element betreft de discussie ‘wat krijgen we voor de investeringen terug vanuit de Regiovisie?’; de heer Calon neemt de teneur waar dat er zeer scherp wordt gekeken naar de kosten-/batenverhouding. De heer Calon vraagt zich af of er in de nota reactie en commentaar niet nog een algemene paragraaf opgenomen zou moeten worden waarin de gezamenlijke, regionale opgaven expliciet worden onderstreept – los van specifiek benoemde belangen. De heer Calon wijst er overigens op dat onder agendapunt 8, op het niveau van projecten, de mogelijkheid bestaat om op gemeentelijk niveau aan te geven wat het nut is van participatie in de Regiovisie; maar in het algemeen gesproken zou het niet zo mogen zijn dat deelname aan de Regiovisie voor de deelnemers louter een rekenkundige exercitie is of wordt. De heer Calon legt bij dezen dan ook de vraag voor aan de stuurgroep wat de mening is over het al dan niet opnemen van een aanvullende tekstpassage zoals in het voorafgaande bedoeld.

De heer Schuiling is van mening dat de discussie niet beperkt mag blijven tot vervoer alleen; het is een kwestie van geven en nemen op verschillende beleidsterreinen voor de deelnemers. De heer Schuiling beschouwt het opnemen van extra argumentatie voor de regionale samenwerking als een open deur, en stelt dan ook vraagtekens bij het nut ervan.

De heer Verdegem bepleit een en ander te – blijven – bekijken op regionaal niveau, en de discussie niet p r regiodeelnemer te gaan voeren; de gemeente- en provinciegrenzen zijn in die zin virtueel. Het gaat uiteindelijk om de winst die geldt voor de regio als geheel, aldus de heer Verdegem.

Mevrouw Salet sluit hierbij aan: het gaat erom de meerwaarde – al niet dan per project – aan te geven voor de totale regio; dat hoeft zeker niet per se op detailniveau. Het gaat erom dat de verschillende raden en staten inzicht krijgen in hetgeen er staat te gebeuren, en wat de meerwaarde ervan is voor de regio. Mevrouw Salet benadrukt overigens wel dat het aspect van de vrijwillige samenwerking aldoor een serieus van punt aandacht blijft. De heer Calon reageert met: het punt van de vrijwillige samenwerking en de financiering zal vooral bij agendapunt 8 terugkomen. Het gaat nu om de vraag of we in de nota reactie en commentaar nog sec een passage moeten opnemen waarin de meerwaarde van de regionale samenwerking en de projecten wordt benoemd; met als keerzijde overigens dat een en ander nooit bereikt zou kunnen worden als iedereen voor zich probeert de problemen op te lossen – feitelijk gaat het hier om het betoog dat de heer Verdegem zojuist heeft gehouden, zo stelt de heer Calon vast.

De heer Fellingier geeft aan dat die stap in Leek/Noordenveld al is gezet; men is ervan overtuigd dat het gaat om de regionale benadering. De heer Van der Laan beaamt dit, maar stelt tegelijkertijd vast dat er in de praktijk wel degelijk   k sprake is van lokale afwegingen tegenover het regionale belang. Het is en blijft dan ook van het allergrootste belang dat hierover goed wordt gecommuniceerd.

De heer Fennema geeft aan dat de regionale discussie op een ander aggregatieniveau zit dan de lokale, gemeentelijke discussie. Het gaat er nu juist om deze beide bij elkaar te brengen, en lokale bestuurders en raadsleden ervan te overtuigen dat bepaalde maatregelen niet alleen vanuit het lokale bekeken kunnen worden, maar juist op hun regionale meerwaarde moeten worden getoetst. Als we ervan uitgaan, aldus

de heer Fennema, dat het totale investeringsprogramma het regionale belang dient, dan is het minste dat we zouden kunnen doen ervoor te zorgen dat de programmaonderdelen geografisch evenredig over het Regiovisie-gebied zijn verspreid; dus dat er geen sprake is van concentratie op één plaats. Door een juiste spreiding worden de maatregelen ook op lokaal niveau tastbaar gemaakt. Daarnaast moet het samenbrengen van de verschillende aggregatieniveau's uiteraard ook gezien worden vanuit een meer communicatief oogpunt, zo meent de heer Fennema. De heer Zeevalking sluit zich aan bij dit standpunt, en benadrukt nog eens de noodzaak van de concrete zichtbaarheid van de lokale uitwerking van de Regiovisie omdat de abstracte hoofdlijnen ervan op lokaal niveau veel minder gemakkelijk tot de verbeelding spreken.

De heer Calon concludeert dat het over het voetlicht brengen van de toegevoegde waarde van de Regiovisie in de eerste plaats een kwestie lijkt van goede communicatie, en dat het aanbrengen van aanvullende teksten in de nota reactie en commentaar vooralsnog niets toevoegt. Desondanks constateert de heer Calon de telkens weer de kop opstekende scheiding tussen de regionale benaderingswijze en de wens tot 'verdelende rechtvaardigheid', de evenwichtigheid – 'het overal wat doen'.

De heer Verdegem doet in aansluiting hierop de suggestie om iets van een cijfermatig onderzoek te initiëren naar de relaties tussen de verschillende plaatsen en gemeenten binnen de regio. Bijvoorbeeld als het gaat om het verzorgingsgebied en de werkgelegenheid, waaruit dan weer vervoersstromen uit af te leiden zijn. Het inzichtelijk maken van dergelijke verbindingen zou kunnen helpen om de Regiovisie beter uit te leggen aan derden. De heer Calon stelt voor dit punt vast te houden voor de discussie onder agendapunt 8.

De stuurgroep stemt in met de conclusie van de heer Calon dat de nota reactie en commentaar met in achtneming van hetgeen aan de orde is gekomen hierbij is vastgesteld.

7 Concept convenant

De heer Calon leidt het onderwerp in, en vraagt om te beginnen de heer Wijma om het separaat bij de provinciegriffiers ingewonnen advies toe te lichten, omtrent de toets aan de uitgangspunten van het duale stelsel. De heer Wijma: naast het feit dat er advies is gevraagd bij de provinciale griffiers, heeft er op 19 februari jl. ook een plenair overleg plaatsgevonden met alle Regiovisie-griffiers, waar het punt van de betreffende toetsing eveneens aan de orde is gesteld. Kern van de vraag was hoe de verantwoordelijkheid is geregeld tussen colleges en raden en staten waar het gaat om de (meerjaren)investeringsprogramma's versus de begrotingen. De conclusie die daaruit naar voren kwam was om het investeringsprogramma eenmalig voor te leggen aan de raden en staten; om voorts jaarlijks de begroting vast te laten stellen door de raden en staten – incl. de doorvertaling van het meerjareninvesteringsprogramma.

Een tweede element dat aan de orde kwam, is hoe om te gaan met langlopende, meerjarige projecten? Het voorstel is om dat zichtbaar te maken aan de hand van aangegane verplichtingen, welke uiteraard niet elk jaar ter discussie hoeven te staan.

De heer Calon licht een punt toe dat in het college van GS van Groningen aan de orde is gekomen, betreffende artikel 4d ("het nemen van beslissingen in de vorm van bindende adviezen aan Deelnemers naar aanleiding van de uitkomsten van de monitoring"[...]). De strekking van dit bespreekpunt betrof dat de strikte betekenis van het element "bindend advies" hier dient te komen te vervallen.

De heer Fennema constateert dat in de meegezonden oplegnota met wijzigingsvoorstellen (zoals die zijn opgetekend door het dagelijks bestuur – red.), op bladzijde 2, bij het punt omtrent art. 13, in de laatste zin de suggestie wordt gewekt dat de bijdragen per deelnemers alléén afhankelijk zijn van het investeringsprogramma, en dat er niet het onderscheid wordt gemaakt in een minimumbijdrage en een extra deel voor de projecten. De heer Calon beaamt deze ambivalentie, en stelt vast dat dit punt bij de verdere redactie meegenomen moet worden.

Een tweede punt van aandacht van de heer Fennema betreft de voorgestelde reactietermijn waarbinnen de colleges jaarlijks zouden moeten reageren op het meerjareninvesteringsprogramma en de begroting: de heer Fennema geeft aan dat de datum van 1 juni te vroeg is, en dat 1 juli meer in de rede ligt om, uitgaande van de procedure rond de voorjaarsnota, vóór de zomer de besluitvorming af te wikkelen. De

heer Calon legt de stuurgroep de vraag voor of hiertegen bezwaren zijn; dat blijkt niet het geval te zijn: het voorstel van de heer Fennema wordt bij dezen vastgesteld.

De heer Piek haalt het punt aan van de eventuele toekomstige indexering van fondsbijdragen, waarover het dagelijks bestuur een uitspraak heeft gedaan (inzake het amendement bij art. 13 uit de oplegnota met wijzigingsvoorstellen). De heer Piek stelt dat er in dit opzicht nooit is afgesproken dat er zonder meer geïndexeerd zou moeten gaan worden; immers, omdat er wordt afgerekend op basis van uitgaven is er geen indexering nodig. De stuurgroep stelt vast dat de gemaakte afspraak inderdaad betrekking heeft op de vraag óf – en niet dát – er te zijner tijd geïndexeerd moet worden. Het logische toetsmoment is de eerstvolgende actualisatie in 2008.

Voorts stelt de heer Piek het punt ter discussie inzake Kolibri (betreffende het voorstel om een passage in het convenant op te nemen waarin de relatie wordt gelegd tussen de investering in de OV-infrastructuur en de gevolgen ervan voor de exploitatie, en waarover de exploitatieverantwoordelijke deelnemers dan advies zou moeten uitbrengen aan de stuurgroep). De heer Piek vindt dit een merkwaardig voorstel, gezien het feit dat de colleges van de provincies Drenthe en Groningen en de gemeente Groningen als collegiaal bestuur te allen tijde het recht hebben tot veto om op basis van een vermeende discrepantie tussen investering en exploitatie een investeringsprogramma naast zich neer te leggen. De heer Piek trekt het nut van een dergelijke adviesconstructie dan ook zeer ernstig in twijfel. De heer Swierstra reageert en betwijfelt of er op enig moment sprake zou kunnen zijn van een veto; de verschillende partijen mogen en kunnen in die zin besluiten wat ze willen. Omdat het bij openbaar vervoer inherent gaat om erg grote investeringen en navenante risico's, zal er altijd uitermate secuur naar de exploitatiezijde gekeken moeten worden. Exploitanten van het openbaar vervoer kunnen in die zin een bepaalde investering – met eventuele negatieve consequenties voor andere exploitatiegebieden – nooit zomaar voor lief nemen. Juist om de consequenties van een investeringsvoornemen helder op tafel te kunnen krijgen, zullen de OV-verantwoordelijke overheden het bestuur van de Regiovisie hierover tijdig van advies moeten dienen; op grond waarvan door de verschillende partijen optimale afwegingen kunnen worden gemaakt.

De heer Frieling voert aan dat het feitelijk een oneigenlijke discussie betreft, omdat de partijen per definitie toch al aan de vergadertafel zitten en bovendien beperken dergelijke afwegingselementen zich niet tot het openbaar vervoer maar gelden ook voor tal van andere beleidsonderwerpen. De heer Calon: in theorie is het inderdaad zo dat het ook van toepassing is op andere terreinen; maar het gaat nu specifiek om de koppeling tussen investering in OV en de exploitatie ervan (alsmede ook om het OV-bureau i.o.). De heer Calon zou het punt van discussie graag omdraaien: wat is erop tegen om hiervoor wél de voorgenomen adviesconstructie in het leven te roepen? De heer Piek onderstreept nog eens dat het zich niet beperkt tot alleen de sector OV; denk bijvoorbeeld aan de exploitatie van bedrijventerreinen. Bovendien is de heer Piek van mening dat de exploitatieverantwoordelijkheid van de afzonderlijke partners niet kan worden geregeld in de vrijwillige samenwerking van de Regiovisie. De heer Calon vindt de vergelijking met andere investerings- en exploitatiegebieden (bedrijventerreinen en woonwijken) niet opgaan; en vindt dat het in het voorliggende geval om een zeer specifiek geval gaat, omdat het openbaar vervoer een regionale aangelegenheid is. Omdat het om een zware verantwoordelijkheid gaat, ligt het juist wél in de rede om daarvoor iets regelen in het convenant; bovendien gaat het om een adviesfunctie en niet om element van besluitvorming, aldus de heer Calon.

De heer Schuiling geeft aan dat het juist een feitelijke constatering is dat het rond de OV-budgetten anders is geregeld dan bij overige beleidsterreinen, en dat het gaat om zeer specifieke en zware verantwoordelijkheden voor de betreffende overheden. Omdat deze samenwerkende overheden (provincies Drenthe en Groningen en de gemeente Groningen) juist het regionale aspect van het openbaar vervoer benadrukken en de verantwoordelijkheden daarin helder in beeld willen krijgen en houden, is het zaak het wél te regelen op het niveau zoals voorgesteld. De heer Schuiling vindt dat de discussie zoals gevoerd de zaak in kwestie nodeloos gecompliceerd maakt, en pleit ervoor het tekstvoorstel zoals gepresenteerd over te nemen en nadere invulling te geven.

Mevrouw Pot is van mening dat het goed is dat er aangaande exploitatie van openbaar vervoer op enigerlei wijze iets geregeld wordt in de Regiovisie; te meer ook om in het bijzonder de raden inzicht te verschaffen in hoe verantwoordelijkheden liggen. Mevrouw Pot toont zich derhalve voorstander van het opnemen van een passage in het convenant.

De heer Calon stelt vast dat er een breed draagvlak is om het voorstel op te nemen in het convenant. De stuurgroep stemt in met het voorstel.

Andere punten die aan de orde komen aangaande het concept convenant.

Mevrouw Salet noemt twee punten van aandacht: in artikel 16 wordt melding gemaakt van wijzigingen die de stuurgroep zou kunnen doorvoeren in financiële stukken; maar feitelijk zal er ook instemming gevonden moeten worden bij raden en staten. Tweede punt van mevrouw Salet betreft de casus dat indien een raad een begroting niet goedkeurt, wat gebeurt er dan? De heer Calon antwoordt: als een partner niet meedoet, dan is er een probleem waarover in de stuurgroep discussie zal plaatsvinden. In principe zijn er maar twee scenario's voorstelbaar: het collectief past haar tempo aan, aan dat van de spijtoptant; of het collectief besluit om zonder de betreffende deelnemer verder te gaan. De heer Wijma reageert op het eerste punt van mevrouw Salet (betreffende art. 16) met dat de redactie van het artikel zal worden aangepast op grond van het advies van de griffiers met betrekking tot het duale stelsel (zoals eerder gememoreerd).

De heer Van der Laan houdt een pleidooi voor – zonder dat dit verder expliciet in het convenant hoeft te worden geregeld – de positie van de portefeuillehouders verkeer en vervoer van de kleine(re) Regiovisie-deelnemers; zij zijn immers niet ondergebracht in de bestaande overlegstructu(u)r(en), en zouden er daarom op ad-hocbasis meer bij betrokken moeten worden. De stuurgroep stemt in met dit punt van aandacht.

Mevrouw Pot vraagt zich af of, bij art. 16, lid 2 (inzake het eenmaal per twee jaar, voor het eerst in 2005, houden van een beleidsmonitor), het niet verstandiger is de monitor pas vanaf 2006 te laten lopen, omdat het eerste monitormoment anders wel op een erg korte periode betrekking zou hebben; namelijk tussen nu en 2005. De stuurgroep heeft hiertegen geen bezwaar en neemt het voorstel hierbij aan.

De heer Liemburg stelt het punt van de samenstelling van het dagelijks bestuur (DB) aan de orde (art. 5). In de beleving van de heer Liemburg is er in 1999 de afspraak gemaakt dat er wat betreft de vertegenwoordiging van de overige gemeenten (Slochteren, Haren en Tynaarlo) in het DB gerouleerd zou worden op basis van in welke gemeente in enige periode de grootste projecten lopen. Voor de afgelopen periode was dat ongetwijfeld de gemeente Tynaarlo, aldus de heer Liemburg, maar voor de komende periode zou dat wel eens de gemeente Haren kunnen zijn; en dus zou Haren een plaats moeten krijgen in het DB. De heer Calon stelt voor om voor dit punt de praktische afspraak te maken dat de leden van de categorie 'overige gemeenten' in onderling overleg bepalen wie, wanneer wordt afgevaardigd naar het DB (op vergelijkbare wijze als de schragende- en schakelgemeenten dat doen). Aldus wordt vastgesteld door de stuurgroep.

De heer Calon concludeert ten slotte dat met in achtneming van de nader uit te werken en door te voeren wijzigingsvoorstellen – zoals opgetekend in de stukken en ter vergadering – het concept convenant hierbij is vastgesteld.

– KORTE PAUZE –

8 MIP / Concept begroting 2005

De heer Klaassen geeft een inleiding aan de hand van een PowerPoint-presentatie. Kern van het betoog wordt gevormd door de rekenkundige exercitie, weergegeven in het overzicht *Financiële stromen Regiofonds 2005-2009*. (Een print-out van het overzicht is bijgevoegd bij onderhavig verslag – red.).

De heer Piek vraagt zich af of er op deze manier niet al te eenzijdig vanuit de rekenkundige invalshoek wordt geredeneerd; er zou veel meer vanuit de projecten gepraat moeten worden. Iets dergelijks als 80%/20%-verhouding dient een afgeleide te zijn van de inhoudelijke beslissingen die we in de regio nemen, aldus de heer Piek.

De heer Calon brengt in herinnering dat de 80/20-verhouding (resp. openbaar vervoer en overige projecten) is geïntroduceerd ten tijde dat er sprake was van de 100 miljoen gulden in het Regiofonds. Deze verhouding is verder nooit – opnieuw – geamendeerd geweest om tot een nieuwe verhouding te komen. Wat betreft de driekeer eenderde verhouding (voor overige projecten, i.c.: BAG 4,6 miljoen euro; Regiopark 4,6 miljoen euro; en het voorinvesteren in landschap voor toekomstige woningbouw 4,6 miljoen euro) is er indertijd wél een afspraak gemaakt in de stuurgroep. De vraag aan de stuurgroep is nu of er al dan niet getornd moet worden aan deze eenderde verhouding; met als achterliggende vraag of er niet veeleer vanuit de beleidsmatige afweging zou moeten worden geredeneerd, en niet op voorhand vanuit een vaste verhouding voor de genoemde regioprojecten.

De heer Smink stelt vast dat in het verleden inderdaad de afspraak van de 80/20-verhouding is gemaakt. Die verhouding is destijds op grond van legitieme argumenten gemaakt, welke vooralsnog nog steeds valide zijn; een eventuele herziening van deze basisverhouding staat dus in het kader van de lopende actualisatie van de Regiovisie geenszins ter discussie, aldus de heer Smink. Maar dat neemt niet weg dat het gedeelte van de twintig procent (de categorie overige projecten) voortdurend moet worden bekeken op: wat gebeurt er inhoudelijk en waarvoor worden de middelen ingezet? Ervan uitgaande dat dit redelijk inzichtelijk is voor het 80%-gedeelte voor Kolibri, zouden we dat ook moeten bekijken voor het deel overige projecten. Het uitgangspunt van de verdeling 80/20 staat zoals gezegd wat betreft de heer Smink verder buiten kijf; op regionaal niveau moet er immers een orde van grootte worden aangegeven van het voorgenomen investeringsvolume. Dat laat overigens onverlet dat er voor de categorie overige projecten programma's moeten worden ontwikkeld en vastgesteld, die voorts op basis van voortschrijdend inzicht beleidsmatig kunnen worden herzien door de stuurgroep. De genoemde eenderde verhouding is daarmee zeker geen uitgemaakte zaak, aldus de heer Smink.

De heer Calon vraagt de stuurgroep om het voorstel van de heer Smink als zodanig te ondersteunen als het gaat om de hoofdverhouding van 80/20 (en dan in het bijzonder het volume van het 20%-gedeelte) vast te houden en niet ter discussie te stellen, omdat op grond daarvan het totale investeringsvolume waarvoor mandaat wordt gevraagd bij raden en staten omkaderd is en blijft. Als de stuurgroep daar nu niet voor kiest, heeft dat gevolgen voor het totaalpakket, en zal er voor elke nieuwe afweging teruggegaan moeten worden naar de raden en staten.

De heer Verdegem meent dat er in principe uitgegaan moet blijven worden van de 80/20-verhouding zoals indertijd bepaald (geredeneerd vanuit de 100 miljoen gulden), en dat het 20%-gedeelte op basis van inhoudelijke afwegingen nader moet worden ingevuld. De benadering om alleen hetgeen dat naar Kolibri gaat te bekijken – waarbij Kolibri dus bepalend is voor de rest – om vervolgens het restant van het totaal te reserveren voor het deel overige projecten, is volgens de heer Verdegem principieel geen juiste benadering.

De heer Van der Laan geeft aan in het bijzonder moeite te hebben met wat in het deel overige projecten als onderdeel Regiopark wordt genoemd, omdat het om een nog erg vaag concept gaat; dat bovendien vooral moet worden beschouwd als het geesteskind van mevrouw Riek Bakker – ongetwijfeld niet in de laatste plaats om mogelijke vervolgoedrachten veilig te stellen, aldus de heer Van der Laan. Hij pleit er dan ook voor om – met behoud van het totale investeringsvolume – het onderdeel Regiopark te schrappen, en het vrijgekomen deel bijvoorbeeld op te voeren bij BAG. De heer Van der Laan verwacht dat een dergelijke invulling veel beter valt uit te leggen aan de raad.

Mevrouw Salet pleit er, om te beginnen, voor om het totaal te presenteren financiële verhaal sterk te vereenvoudigen en inzichtelijker te maken; juist met het oog op het feit dat het ook goed moet worden kunnen uitgelegd aan diegenen die in technische zin wat verder van de Regiovisie afstaan. Mevrouw Salet is het overigens eens met het voorstel om nu het totale investeringsvolume niet te verminderen en het vooralsnog in tact te houden. Voorts vraagt mevrouw Salet aandacht voor het scenario dat één – of meer – van de drie onderdelen uit de categorie overige projecten onverhoopt duurder uitvalt. In een dergelijk scenario zouden de plannen moeten voorzien – anders valt het niet meer uit te leggen waar de middelen aan worden besteed, en hoe ze worden besteed.

De heer Fellingier is het eens met de stelling om aan het voorliggende investeringsvolume vast te houden, maar vindt dat in het bijzonder het onderdeel Regiopark vooralsnog een te vaag concept is – een vergaarbak voor verschillende zaken. Bovendien vraagt de heer Fellingier zich af hoe een en ander zich onder meer verhoudt tot het regionaal landschapsontwikkelingsplan, en waar dat plan zich op richt, en hoe en of dat alles is afgestemd op bestaande lokale landschapsontwikkelingsplannen. De heer Fellingier ondersteunt het pleidooi van mevrouw Salet voor met een helder en goed – financieel/technisch – verhaal richting de raden.

Mevrouw Pot pleit ervoor om de categorie overige projecten – zonder verlies van investeringsvolume – nader in te delen op basis van concrete projecten. Mevrouw Pot wijst een rigide (financiële) toedeling naar thema's, zonder dat er sprake is van concrete invullingen, van de hand.

De heer Zeevalking kan zich grotendeels vinden in de systematiek zoals gepresenteerd en vindt het verdedigbaar dat het investeringsvolume op voorhand ongewijzigd blijft. Desondanks zal met name in het thema Regiopark de komende tijd nog de nodige energie gestoken moeten worden om het concreet gestalte te geven. De heer Zeevalking vindt het op zich akkoord om de eenderde verhouding van het 20%-gedeelte te handhaven, en de verdeling vooralsnog te zien als richtsnoer van waaruit de thema's en projecten nader kunnen worden uitgewerkt.

De heer Zeevalking constateert dat bij Kolibri de doorkoppeling van de lijnen financieel nog niet is opgenomen, hetgeen feitelijk een overschrijding tot gevolg zal hebben. De heer Zeevalking vraagt in dit opzicht om een nadere toelichting en uitleg.

De heer Fennema vraagt zich af hoe absoluut de financiële verdeling van de middelen nu eigenlijk is, en wijst op de mogelijkheid van het jaarlijks bijstellen van projectkeuzes door middel van het investeringsprogramma. Wat betreft de projecten in de categorie Kolibri pleit de heer Fennema ervoor dat de eerder besproken exploitatieaspecten – en de consequenties ervan voor de investeringen – door de verantwoordelijke overheden telkens in een zo vroeg mogelijk stadium worden voorgelegd aan de stuurgroep. Dat geeft de stuurgroep ruimte om adequaat te reageren op ontwikkelingen, en kunnen er situaties voorkomen waarin onnodig lang impulsen worden gegeven aan projecten die het uiteindelijk toch niet zullen halen om redenen van een onrendabele exploitatie. De heer Fennema pleit er voorts voor om, indien projecten in de genoemde categorie zouden afvallen, middelen dan niet weg te laten vloeien maar ze beschikbaar te stellen aan de categorie overige projecten – en hierover op jaarbasis besluitvorming te laten plaatsvinden.

De heer Swierstra is van mening dat het absoluut geen hout snijdt om de 80/20-verhouding – expliciet dan wel impliciet – nu ter discussie te stellen. De heer Swierstra zou er voorstander van zijn om de categorie overige projecten slechts indicatief op te voeren, zonder verdere vermelding van bedragen; maar wél met behoud van de thema-indeling zoals nu voorgesteld. Nu snijden in de thema's kan negatieve gevolgen hebben voor het reeds bestaande draagvlak. De heer Swierstra stelt voor om een en ander af te rekenen op basis van concrete projectvoorstellen – bij wijze van nadere uitwerking van de thema's – zoals die zullen worden voorgelegd aan de stuurgroep. De heer Swierstra voelt dan ook weinig voor het voorstel zoals door de heer Fennema geponeerd, omdat het de mogelijkheid in zich heeft dat percentagediscussies ontstaan die uiteindelijk afbreuk doen aan de keuzes zoals ze nu voorliggen.

De heer Calon is het ermee eens om de 80/20-verhouding nu niet ter discussie te stellen; maar stelt wel dat beide zijden van het totaal (categorie Kolibri versus categorie overige projecten) aldoor goed gemotiveerd moeten worden gepresenteerd. Het meerjareninvesteringsprogramma zoals dat jaarlijks de revue zal passeren, leent zich daarvoor uitstekend, aldus de heer Calon. Gezien het feit dat de categorie Kolibri al een grote mate van concreetheid kent als het gaat om de invulling op projectniveau, geeft te denken dat voor de categorie overige projecten een vergelijkbare onderbouwing zou moeten komen – geredeneerd vanuit het thematisch inhoudelijke (zoals de heer Swierstra heeft bepleit) en niet vanuit het financieel rekenkundige. Bovendien geef de nota reactie en commentaar, zo concludeert de heer Calon, feitelijk al een onderbouwing c.q. legitimering om de groene thema's meer uit te werken tot concrete voorstellen, omdat een van de suggesties die uit de nota kan worden opgetekend is om de balans

rood/groen evenwichtiger te maken door het groen een meer prominente positie te geven in de Regiovisie.

De heer Wijma geeft een technische toelichting op enkele punten die in het voorafgaande aan de orde zijn gekomen:

- Wat betreft mogelijkheid tot budgetoverschrijdingen kan worden gemeld dat de genoemde bedragen in de categorie overige projecten als taakstellend zijn opgevoerd, hetgeen betekent dat er te allen tijde discussie kan plaatsvinden over verdeling en overheveling. Bovendien bieden de meerjarenprogramma's alle kans om de materie aan de orde te stellen.
- De eenderde verhouding voor de overige projecten is afgeleid uit discussies in de stuurgroep medio 2003, op grond waarvan de verdeling is opgebouwd aan de hand van indicatief genoemde bedragen.
- De suggestie voor een goede afstemming aangaande het (regionaal) landschapsonwikkelingsplan is zeker een belangrijk punt van de aandacht; kern van de zaak is dat er niet nogmaals een beleidsexercitie moet gaan plaatsvinden, maar dat de initiatieven vooral op uitvoering gericht moeten zijn.

De heer Klaassen geeft nog een toelichting op het punt van de doorkoppeling van lijnen (dat zoals geconstateerd nog geen plaats heeft gekregen in het financiële geheel). Dit is voornamelijk het geval omdat de effecten van de doorkoppeling nog onvoldoende inzichtelijk zijn. Indien op enig moment blijkt dat er een onderbouwd voorstel kan komen te liggen, dan heeft dat zeker financiële gevolgen. Te zijner tijd zou er dan voor gekozen kunnen worden om – op basis prioriteitsaanpassingen – de ingreep in te passen in de bestaande kaders, dan wel dat het wordt beschouwd als een surplus op het huidige kader. De discussie hierover kan pas dan worden gevoerd, als er concrete voorstellen voorhanden zijn. Bovendien moet de rijksverantwoordelijk in dit opzicht niet worden vergeten; de uitkomsten van gesprekken met het rijk zullen op enig moment van invloed worden op de – huidige – financiële kaders, aldus de heer Klaassen. Wat betreft de gememoreerde exploitatietoets meldt de heer Klaassen dat er in maart/april 2004 resultaten beschikbaar komen van een onderzoek dat is gedaan naar het openbaar vervoer. In april 2004 kan de stuurgroep dan op de hoogte worden gebracht van de exploitatiegevolgen op projectniveau; per project kan dat derhalve leiden tot nieuwe investeringsafwegingen.

De heer Schuiling bepleit om in de toekomstig te hanteren projectenlijsten altijd 'onder de financiële streep' nog projecten te hebben staan (achter de hand te hebben) die naar de status van uitvoering kunnen worden geschoven op het moment dat projecten in uitvoering om bepaalde redenen tijdelijk stil – moeten komen te – liggen. De vaak beperkte mate van flexibiliteit die bij dit soort projecten aan de orde is kan met deze werkwijze worden ondervangen. De heer Klaassen beaamt de bruikbaarheid van deze methodiek.

De heer Calon concludeert dat er een flink draagvlak is voor het in stand houden van de 80/20-verhouding. Een discussieonderwerp voor een volgende stuurgroepvergadering zou kunnen zijn dat tegenover de concreetheid van het Kolibri-programma een nadere onderbouwing wordt geplaatst van de invulling van de categorie overige projecten; bijvoorbeeld – zoals eerder opgemerkt – geredeneerd vanuit de verbetering van de balans tussen rood en groen. In die zin is BAG reeds voldoende geconcretiseerd, en zijn het in het bijzonder de projecten Regiopark en voorinvesteren in landschap voor toekomstige woningbouw die een goede uitleg en onderbouwing vergen. De discussie die voorts zal moeten plaatsvinden, is of er geredeneerd moet gaan worden vanuit de bestaande middelen en afspraken, dan wel dat er wellicht meer nodig zal zijn.

De heer Piek pleit er nogmaals voor de 80/20-verhouding niet te hanteren, en in beide gevallen te redeneren vanuit de inhoudelijke onderbouwing. De heer Piek is van mening dat het voorliggende cijfermateriaal in die zin geen goede en bruikbare voorstelling van zaken weergeeft. In reactie hierop legt de heer Calon de stuurgroep de principiële vraag voor of er wel of niet verder geredeneerd moet worden vanuit de 80/20-verhouding. De heer Calon stelt vast dat alleen de gemeente Assen deze verhouding niet langer zou willen gebruiken, en dat de overige leden van de stuurgroep zich hierin wel kunnen vinden: vastgesteld wordt derhalve om de verhouding 80/20 te handhaven.

De heer Calon stelt het – eerder naar voren gebrachte – punt van vrijwillige samenwerking aan de orde, en doet dat aan de hand van de casus dat op de ene plek op enig moment, om verschillende redenen, meer geïnvesteerd en uitgevoerd zou kunnen worden dan tegelijkertijd op een andere plek ergens in het regiogebied. Anders gezegd: er zal altijd sprake zijn van faseverschil bij de uitvoer van parallellopende projecten. Nu zijn er scenario's denkbaar – en die hoeft je nog niet eens zelf te bedenken, dat doen anderen wel voor je, zo stelt de heer Calon – waarin het zo kan zijn dat partner x op moment y denkt: ik heb de buit binnen, ik stap uit het samenwerkingsverband. Gevolg zou in dat theoretische geval kunnen zijn dat de anderen met de gebakken peren blijven zitten, aldus de heer Calon. Dit punt is en blijft de keerzijde van de vrijwilligheid; daar staat slechts tegenover dat wij in goed vertrouwen het samenwerkingsverband zouden moeten instappen. Boete- dan wel verrekeningsclausules en dat soort zaken voor tussentijdse uittrekders zouden onrecht doen aan de gemeenschappelijke visie. Desondanks wil de heer Calon het punt hier met nadruk noemen; mede gelet op het voorliggende meerjareninvesteringsprogramma. De heer Smink reageert – op licht onderkoelde toon: “Wij gaan uit van het goede van de regionen.”

Mevrouw Salet heeft zonder enige twijfel alle vertrouwen in deze laatste opmerking, maar zij vraagt zich af – ook gezien de op handen zijnde wisselende investeringsprogramma's – of de betrokkenen het zich nu en voor de toekomst niet te moeilijk maken door het vrijwillige verband vol te houden. Mevrouw Salet vraagt zich af of, zonder dat per se alles over de kop zou moeten gaan, de betrokkenen toch niet vooral moeten blijven nadenken over de vraag of er op degelijker wijze een gemeenschappelijke regelingachtige constructie zou moeten komen, die de betrouwbaarheid van de onderlinge omgang, ook naar derden zoals private partijen, meer zouden zekerstellen. Mevrouw Salet pleit ervoor deze mogelijkheid de komende tijd in het collectieve achterhoofd te houden en er op te blijven studeren. De heer Calon stelt daartegenover dat er al veel over nagedacht is, maar dat dat vooralsnog niets heeft opgeleverd. Mevrouw Salet geeft aan dat het tot op heden over investeringen op papier ging, en dat het straks over daadwerkelijke investeringen en aanbestedingen gaat; de samenwerkende partijen komen dan per definitie op andere wijze tegenover elkaar te staan. Het is ook zeker niet de intentie van mevrouw Salet om een en ander al van vandaag op morgen te willen regelen; ze verzoekt slechts dat er door het samenwerkingsverband over nagedacht blijft worden.

De heer Frieling schat het zo in dat er nu op zich niets aan de wijze van samenwerken hoeft te worden veranderd, maar dat een en ander veeleer op projectniveau – contracten e.d. volgens privaatrechtelijke constructies – voldoende kan worden geregeld om tegemoet te komen aan de gewenste zekerheden, en deze derhalve af te bakenen en veilig te stellen. De heer Frieling is dan ook geen voorstander van een gemeenschappelijke regeling of iets dergelijks.

De heer Schuiling is van mening dat op convenantniveau al het nodige is geregeld; niet elke gemeente heeft op grond daarvan zomaar alle vrijheid. De heer Schuiling verwacht dat als volgens de afgesproken systematiek jaarlijks de meerjareninvesteringsprogramma's de raden en staten zullen passeren, dat dan al een belangrijk deel van het draagvlak is verankerd. Impliciete voorwaarde zou dan overigens wel moeten zijn dat er over een periode van meerdere jaren duidelijk wordt gemaakt wanneer welke Regiovisie-deelnemer met welk project aan snee is; dat maakt de discussies meer inzichtelijk en gemakkelijker. De heer Schuiling stelt zich de vraag hoe zaken precies geregeld – zullen – worden ten aanzien van de meerjareninvesteringsprogramma's. De heer Calon geeft aan dat het in de systematiek op zich niet zo is dat meerjareninvesteringsprogramma's jaarlijks, op jaarniveau, door de raden en staten vastgesteld zouden moeten worden – daar ligt in beginsel een eindverantwoordelijkheid voor de colleges. De heer Schuiling is van mening van dit wél het geval zou moeten zijn, omdat die meerjarenprogramma's hun doorvertaling kennen naar de begrotingen. De heer Swierstra geeft aan dat duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen het betreffende detailniveau van de investeringsprogramma's (wat feitelijk het domein van het college is) en het begrotingsniveau (waarvoor de raden en staten de eindverantwoordelijkheid hebben).

De heer Verdegem geeft aan dat het vanuit het verleden bezien aannemelijk is dat er op termijn iets ontstaat vanuit de vrijwillige samenwerking dat sterker is dan die vrijwillige samenwerking; de vraag

is wanneer de tijd er rijp voor is dat die discussie in gang wordt gezet. De gemeente Assen zou een dergelijke discussie hoe dan ook niet willen vermijden. De heer Verdegem verwacht desalniettemin dat de aard van de gevoerde discussies met de raad in een gemeenschappelijke regeling wezenlijk niet anders zullen zijn dan nu in het vrijwillige samenwerkingsverband; zijn beleving is het derhalve dat het in de praktijk weinig zal uitmaken.

De heer Swierstra wijst erop dat het ontstaan van de Regiovisie er juist een is van het voorkomen van herindelingen en kaderwetachtige constructies. Nú hierover een discussie voeren betekent feitelijk het organiseren van het wantrouwen, dan wel het vertrouwen – het is maar vanuit welke perspectief dat wordt bekeken. De negatieve impact hiervan zou wel eens groter kunnen zijn dan het aangaan c.q. het voortzetten van de vrijwillige samenwerking, aldus de heer Swierstra.

De heer Sminck geeft aan dat het de basis is van de Regiovisie-samenwerking dat het niet gaat om een formeel geregelde manier van samenwerken. Het gaat feitelijk om een *commitment* op inhoudelijk niveau; de vraag is voorts relevant hoe een dergelijk commitment tot stand komt. Het gaat in dat opzicht om programma's en projecten, waarin de projecten op enig moment een voldongen en verzilverd feit zijn; maar waarin de programma's toch vooral een indicatief karakter hebben. Op dat programmaniveau zou de Regiovisie wel iets meer substantie kunnen krijgen door de samenhang tussen de verschillende projecten beter te duiden, zo meent de heer Sminck. Het is vooral daarnaar waar de aandacht naar uit zou moeten gaan; en dus naar de vraag van het verkrijgen van meer zekerheden op programmaniveau, voor zowel de betrokken partijen als eventuele toekomstige private samenwerkingspartners.

De heer Van der Laan vindt in reactie op het voorafgaande dat de meerjareninvesteringsprogramma's – inclusief wijzigingen daaromtrent gaande het proces – hoe dan ook in de raad behandeld moet worden. De heer Van der Laan voorziet dat dit de enig reële werkwijze is.

Mevrouw Salet geeft ter verduidelijking aan dat haar pleidooi vooral niet bedoeld is geweest om een eventuele discussie over een Wettelijke Gemeenschappelijke Regeling (WGR) hier te initiëren; maar dat het haar vooral gaat om zakelijk-juridische afspraken die een afspiegeling zijn van de zwaarte van de Regiovisie-investeringen.

De heer Calon doet in samenvattende zin twee voorstellen. Het eerste is dat het projectbureau voor de langere termijn gaat nadenken over hoe meer zekerheden kunnen worden afgegeven binnen Regiovisie-verband; zonder overigens dat er een WGR-discussie moet gaan losbarsten. De heer Calon geeft nadrukkelijk aan dat initiatieven hieromtrent zeker niet meer vóór de komende zomer hoeven te worden verwacht.

Tweede voorstel van de heer Calon is dat er een nadere onderbouwing wordt uitgewerkt voor hetgeen aan investeringsvoorstellen in de voorgaande discussie om de orde is gekomen; en daarbij het uitgangspunt aan te – blijven – houden van de 80/20-verhouding. Dit moet in communicatieve zin een goed verhaal worden, dat probleemloos via de colleges van de Regiovisie-deelnemers kan worden voorgelegd aan de raden en staten. De heer Calon stelt de stuurgroep voor om – uitgaande van de twee voornoemde vertrekpunten – nu in elk geval met de hoogte van de bedragen en de verdeling ertussen akkoord te gaan, en het totaal in de volgende vergadering in meer uitgewerkte en onderbouwde vorm aan de stuurgroep voor te leggen. De stuurgroep stemt unaniem in met dit voorstel.

Resumerend stelt de stuurgroep vast dat in het bijzonder de projectenlijst nog de nodige uitwerking behoeft; deze is op onderdelen niet compleet. Bovendien, zo stelt de heer Van der Laan, moeten de financiële gevolgen van de HOV-verbinding CS-Zernike op enigerlei wijze inzichtelijk gemaakt worden. Immers, wij zeggen met zijn allen dat we deze ambitie handhaven – dat verplicht dan om raden inzicht te geven in de eventuele toekomstige gevolgen, zo geeft de heer Van der Laan aan. De heer Calon stelt dat in dit laatste punt ook het element zit van te verwachten rijksbijdragen; in die zin valt, zolang de gesprekken daarover nog plaatsvinden, op voorhand dan ook niet goed aan te geven wat de consequenties precies zijn voor de regio. Dat is onder meer de reden dat er jaarlijks een meerjareninvesteringsprogramma moet worden vastgesteld voor de Regiovisie Groningen-Assen, aldus

de heer Calon. Hij is het desondanks met de heer Van der Laan eens dat de consequenties zo goed mogelijk aangegeven moeten worden.

De heer Zeevalking geeft nog eens aan dat er inzichtelijk moet worden gemaakt hoe een en ander zal worden geregeld ten aanzien van de door koppelingen van OV-lijnen. Voorts vraagt de heer Zeevalking aandacht voor de op handen zijnde ontsluitingsinitiatieven in de gemeente Winsum, en hoe die in het voorliggende investeringsprogramma zijn in te passen.

Aan de orde is voorts de concept begroting 2005.

De heer Fennema geeft aan dat instemming met de bedragen zoals genoemd in de begroting nog instemming zullen moeten krijgen via de besprekingen over de voorjaarsnota. Voorts stelt de heer Fennema dat hij een project mist, namelijk onder meer de spoorverbinding Zuidhorn-Groningen en Leeuwarden-Groningen (waar het gaat om de verdubbeling van het spoor). De heer Fennema pleit ervoor dat er in categorie C een studie wordt opgenomen naar dit stuk spoorverbinding.

Mevrouw Salet beaamt dat het wat betreft de besprekingen omtrent de voorjaarsnota vooralsnog geen gelopen race is. Mevrouw Salet beoordeelt de begroting 2005 in beginsel als akkoord. Zij kondigt verder aan dat wat Hoogezand-Sappemeer betreft naast de voorinvesteringen in het groen voor toekomstige woningbouw ook een aantal infrastructurele aspecten een rol zal spelen. Verder verwacht mevrouw Salet dat de raad duidelijkheid zal wensen inzake het investeringsprogramma over tot welke deel van de totale bandbreedte de daadwerkelijke investeringen de komende jaren zullen worden gedaan.

Mevrouw Pot deelt de mening dat er een modus gevonden moet worden om inzichtelijk te maken met welk deel van de bandbreedte mogelijk nog rekening moet worden gehouden.

De heer Calon stelt vast dat het voorbehoud aangaande de voorjaarsbesprekingen niet alleen Zuidhorn of Hoogezand-Sappemeer betreft, maar dat dat feitelijk voor alle deelnemers geldt. De heer Calon gaat er desondanks vanuit dat als de stuurgroep de begroting vaststelt, dat dit een unaniem gedragen standpunt is dat in de verschillende colleges en raden en staten zal worden verdedigd. Wat betreft de maximumbijdrage stelt de heer Calon nog eens vast dat het jaarlijks te accorderen investeringsprogramma een cyclisch gegeven is, met overigens de beperking dat daarmee wel meer voortschrijdende inzichten worden verschaft, maar dat op grond daarvan geen harde zekerheden kunnen worden afgegeven.

De heer Calon vraagt de stuurgroep of er ingestemd kan worden met de concept begroting 2005. De stuurgroep stemt in met de concept begroting 2005. De heer Piek maakt een kanttekening en memoreert de discussie van het begin van de vergadering om in 2005 geen minimumbijdrage te hanteren. De heer Calon geeft aan dat niettegenstaande ook de uitputting van het fonds inzichtelijk gemaakt zal worden, en dat daaruit ook wel eens zou kunnen blijken dat de kasonttrekkingen veel sneller gaan dan verwacht – feitelijk is er dan sprake van een probleem, waarvan we dan achteraf niet kunnen zeggen dat daarin vooraf niet is voorzien, zo besluit de heer Calon.

9 W.v.t.t.k./rondvraag

Van de rondvraagmogelijkheid wordt geen gebruik gemaakt.

De heer Calon stelt voor om, zoals aangekondigd, de geplande DB-vergadering van donderdag 25 maart 2004 (15.00-16.30 uur) om te zetten in een stuurgroepvergadering, en in die vergadering de finale discussie te voeren over de punten die nu zijn blijven liggen. De stuurgroep stemt unaniem in met dit voorstel.

10 Sluiting

De heer Calon sluit om 12.15 uur de vergadering en dankt allen voor hun aanwezigheid en de positieve en constructieve inbreng.